

ТАМІЛА ЯЦЕНКО

ІРИНА ТРИГУБ

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА. 8 КЛАС
на 2025–2026 навчальний рік

за чинною модельною навчальною програмою «Українська література. 7–9 класи»

(керівник авторського колективу – Т. О. Яценко)

Усього – 70 год.

На тиждень – 2 год.

Текстуальне вивчення – 62 год.,

із них:

- позакласне читання – 4 год.
- література рідного краю – 2 год.
- найцікавіше з літературних новинок – 2 год.

Розвиток мовлення – 4 год. (у межах годин на текстуальне вивчення).

Виразне читання – 2 год.

Узагальнення вивченого – 6 год.

№ з/п	Дата	Група результатів	Зміст навчального матеріалу	Теорія літератури	Мистецький контекст	Позакласне читання
І СЕМЕСТР						
ВСТУП						
1.		ГР 1 ¹ ГР 2 ² ГР 3 ³	Художній твір в історико-культурному контексті доби (оглядово).	Стиль доби (культурно-мистецька епоха), мистецький напрям, мистецька течія.	Зразки художніх творів різних видів мистецтва.	Самостійно прочитані учнями художні твори.
ПРАДАВНЯ УКРАЇНА В ДЗЕРКАЛІ ЛІТЕРАТУРИ						
2.		ГР 1	Культура й віра прадавніх українців (оглядово). Погляди прадавніх українців на світ і місце людини в ньому. Основні риси дохристиянських вірувань наших предків, відображені у фольклорі та літературі.		Зразки художніх творів різних видів мистецтва прадавньої України.	Дмитро Кремінь «А де ж те скіфське золото?». Ліна Костенко «Скіфська одісея». Валентин Чемерис «Ольвія», «Сини змієної богині». Юрій Логвин «Останній камінь Гарпата». Артем Папакін «Діти
3.		ГР 4 ⁴	Іван Білик «Дарунки скіфів». Творчість письменника – майстра історичної прози. Художня розповідь про похід Дар'явауша у Скіфію в оповіданні «Дарунки скіфів». Історичне підґрунтя твору. Причини зацікавленості перського царя Скіфією.	Історичне оповідання.	Ювелірне мистецтво та скульптура Скіфії.	

¹ ГР 1 – взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;

² ГР 2 – сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду;

³ ГР 3 – висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови.

⁴ ГР 4 – дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу.

4.		ГР 2	Картини життя і побуту персів і скіфів, їхні взаємини. Мудрість і поміркованість скіфів у протистоянні з багатотисячним військом.			Таргітая» Наталя Забіла «Троянові діти».
5.		ГР 1	Русь, її культура та письменство. Усний народний епос. Старини (билини). Теми та мотиви старин (билин) різних циклів, художні особливості. «Про Іллю Муромця та Соловія». Композиція і сюжет твору. Образ билинного богатиря Іллі Муромця – оборонця рідної землі, його сила і мужність.	<i>Старина (билина), гіпербола, літота.</i>	<i>Скульптура – пам'ятник «Ілля Муромець» (скульптор – А. Куц, м. Новгород-Сіверський Чернігівської обл.), монумент Іллі Муромцю (скульптор – В. Журавль, м. Київ, парк «Муромець»), монумент Іллі Муромцю (скульптор – А. Стеценко, м. Чернігів, парк П'ятницької церкви); кіно – х/ф «Сторожова застава» (режисер – Ю. Ковальов).</i>	Борис Комар «Векша». Володимир Малик «Князь Кий». Юрій Хорунжий «Мелодії кам'яної гори». Володимир Рутківський «Сторожова застава».
6.		ГР 3	Другорядні персонажі старини, їх характеристика. Мова і стильові особливості старини.			
7.		ГР 1	Своєрідність давнього українського письменства. Періоди розвитку давньої літератури, її світоглядні, естетичні, мовні особливості. Письменство як частина культури Русі, його стилі та жанри.	<i>Монументалізм, орнаменталізм як мистецькі стилі, повчання.</i>	<i>Скульптура – пам'ятник Володимирі Мономаху (скульптор – С. Кантур, м. Прилуки Чернігівської обл.); образотворче мистецтво – мозаїка «Володимир Мономах» (автор – В. Федько, м. Київ, станція метро «Золоті ворота»).</i>	
8.		ГР 2	Володимир Мономах «Повчання дітям» (скорочено). Жанр повчання. Духовний заповіт князя нащадкам.			
9.		ГР 3	Втілення у творі моральних принципів і традицій княжої доби.			
10.		ГР 2	Образ Русі в сучасній українській літературі. Твори сучасних письменників про княжу добу, їх актуальність. Райса Іванченко «Ярославни». Розповідь про письменницю та її історичну прозу.		<i>Образотворче мистецтво – фреска XI ст. «Доньки Ярослава» (Національний заповідник «Софія Київська», м. Київ); «Анна</i>	

11.		ГР 3	Історична основа оповідання. Взаємини Русі в часи князя Ярослава з європейськими державами. Значущість освіти та виховання князівен для утвердження авторитету держави. Образ Русі у творі.		Київська» (невідомий художник, XIX ст.), «Анна Ярославна» (невідомий художник, 1884), поштова марка «Анна Ярославна» (художник – О. Штанко); скульптура – пам'ятник «Княгиня Ярославна» (скульптор – А. Куш, м. Новгород-Сіверський Чернівської обл.), пам'ятник «Anne de Kyiv... Анна Ярославна...» (скульптори – К. Скрытський, Ф. Баландін, м. Київ); музика – А. Рудницький «Анна Ярославна» (опера); кіно – х/ф «Анна Київська» (режисер – І. Анжело, Україна-Франція).	
12.		ГР 2	<i>Урок виразного читання.</i>			
13.		ГР 2 ГР 3	<i>Урок позакласного читання.</i>			

ЗАПОВІДЬ ЛЮБОВІ: БІБЛІЯ Й УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

14.		ГР 1	Біблія – одна зі священних книг людства: історія створення, автори, побудова, жанрова структура (оглядово). <i>«Євангеліє від Матвія»</i> (заповіді 22: 34-40; 25:31-40). Постать Ісуса Христа. Ключові заповіді християнства – основа загальнолюдської моралі.	<i>Послання.</i>	<i>Образотворче мистецтво</i> – П. Холодний триптих «Благовіщення»; <i>архітектура</i> – Кловський палац, Ковнірівський корпус Києво-Печерської лаври (м. Київ), Собор Антонія і Феодосія (архітектор – С. Ковнір, м. Васильків	«Притча про неслухняного сина та справедливого й люблячого батька». «Притча про милосердя й про ближнього». Тарас Шевченко «Давидові псалми».
-----	--	------	--	------------------	---	---

				Переспів.	Київської обл.).	Богдан-Ігор Антонич «Різдво».
15.		ГР 2	Біблія й українська література (оглядово). Переклади Біблії українською мовою. Біблійні сюжети в українській літературі. <i>Ліна Костенко «Давидові псалми. Псалом 1».</i> Біблійні мотиви у творчості письменниці. Ідея праведного буття особистості в поезії. Протистояння добра і зла в житті людини. Художні особливості вірша Л. Костенко.		Образотворче мистецтво – ікона др. пол. XVII ст. «Поклін волхвів», стінопис Кирилівської церкви (м. Київ, XII ст.), М. Ге «У Гетсиманському саду», І. Рєпін «Христос у Гетсиманському саду», І. Мікула «Шопка».	Георгій Коваленко «Біблійні історії для дітей».
16.		ГР 2	<i>Дзвінка Матіяш «Мене звати Варвара» (уривки).</i> Коротка розповідь про письменницю. Актуальність біблійної теми у психологічній повісті «Мене звати Варвара». Сюжет твору.		Образотворче мистецтво – ілюстрації до повісті «Мене звати Варвара» (художниця-ілюстраторка – М. Микитюк), О. Харламов «Варвара Ханенко», Т. Данилич «Вертеп», Л. Тафійчук «Різдвяний вечір».	Костянтина Малицька «Малі герої».
17.		ГР 3	Характеристика головної героїні. Постать меценатки Варвари Ханенко як утілення християнської доброчесності. Різдвяні дива у повісті.			Галина Кирпа «Мій ангел такий маленький».
18.		ГР 4	<i>Урок розвитку мовлення (письмово).</i>			Іван Малкович «Із янголом на плечі».
ЛІТЕРАТУРА КОЗАЦЬКОЇ УКРАЇНИ						
19.		ГР 1	Україна в добу Відродження. Суспільно-культурне відродження: козацтво, братства (оглядово).			Зірка Мензатюк «Ангел Золоте Волосся».
20.		ГР 2	Український народний героїчний ліро-епос. Народні думи. Думи як особливий жанр українського фольклору. Основні риси, спорідненість з історичними піснями. Історико-героїчні та соціально-побутові думи. Українське кобзарське мистецтво. <i>«Дума про Марусю Богуславку».</i> Історична основа твору.	Фольклор як мистецький напрям, дума, речитатив.	Образотворче мистецтво – М. Дерегус «Маруся Богуславка»; скульптура – пам'ятник Марусі Богуславці (скульптор – В. Богдановський, м. Богуслав Київської обл.);	Дзвінка Матіяш «Марта з вулиці святого Миколая».
						Ігор Жук «Пісня Йосипа», «Гетсиманський сад. Відповідь сина».
						Дума про Олексія Поповича. Народна дума «Дарувала Катерина козакам лимани».
						Пісня про Морозенка. Історичні пісні «Нічка була темна», «Ой у лісі, на полянці».

			Тема жіночої долі в думі. Образ Марусі Богуславки. Популярність сюжету думи в українському письменстві.		музика – М. Фоменко «Маруся Богуславка» (опера).	Історична пісня про визвольні змагання в ХХ ст «Виряджала мати сина під Крути до бою».
21.		ГР 2	Народні історичні пісні. Художні особливості, спорідненість з іншими видами фольклору, тематичні групи. Пісні про звитяжну боротьбу козаків із кочівниками. «Ой як крикнув же козак Сірко». Легендарна постать славетного кошового отамана. Захоплення подвигом козаків-запорожців – захисників рідної землі. Художні засоби виразності у творі.	<i>Народна історична пісня, прототип.</i>	Музика – козацькі пісні «Ой на горі та й жінці жнуть», «Засвистали козаченьки»; образотворче мистецтво – Ю. Саницький «Битва під Жовтими водами», О. Минка «Богдан Хмельницький», М. Івасюк «В'їзд Богдана Хмельницького до Києва»; скульптура – пам'ятник Б. Хмельницькому (скульптори – М. Вронський, О. Олійник м. Хмельницький); архітектура – храм Святого Праведного Петра Багатостраждального (Калнишевського) (Холодний Яр, (Черкаська обл.).	Станіслав Тельнюк «Грає синє море». Марія Пригара «Михайлик – джура козацький». Роман Завадович «Маруся Богуславка». Іван Андрусак «Сірка на порох».
22.		ГР 2 ГР 3	Пісні про боротьбу українців із іноземними загарбниками в XVII-XVIII ст. «Чи не той то хміль». Оспівування перемоги козацького війська в битві під Жовтими Водами. Засоби художньої виразності у змалюванні образу Богдана Хмельницького.		м. Хмельницький); (друга частина дилогії).	Марія Морозенко «Іван Сірко – славетний кошовий» (друга частина дилогії).
23.		ГР 1 ГР 2	Барокова поезія. Українське бароко. Особливості віршування барокової поезії (оглядово). Семен Климовський «Їхав козак за Дунай». Фольклорні мотиви, образна символіка вірша, особливості ритмомелодики.	<i>Курйозний віри, зоропоезія.</i>	Музика – «Їхав козак за Дунай» (слова – С. Климовський, музика – Л. ван Бетховен). образотворче мистецтво – Я. Калинович «Портрет М. Потоцького», стінописи Андріївської церкви (художник – Г. Левицький, м. Київ), Жовківський іконостас (художник – І. Руткович, м. Жовква	Олександр Гаврош «Музей пригод».

					Львівської обл.); <i>архітектура</i> – дзвіниця Софійського собору (м. Київ), Михайлівський Золотоверхий собор (м. Київ), Успенський собор Києво-Печерської Лаври (м. Київ), Катерининська церква (м. Чернігів); Покровська церква, Набережно-Микільська церква (м. Київ); <i>музика</i> – М. Березовський, А. Ведель, Д. Бортнянський.	
24.		ГР 1 ГР 2	Доба козацької України в сучасній літературі. <i>Марія Морозенко «Іван Сірко – великий характерник» (скорочено).</i> Коротка розповідь про письменницю та її історичну прозу. Історична основа повісті.	<i>Історичне фентезі.</i>	<i>Образотворче мистецтво</i> – І. Рєпін «Запорожці пишуть листа турецькому султанові», О. Кулаков «Січовий гопак»; ілюстрації до повісті «Іван Сірко – великий характерник» (художник-ілюстратор – М. Паленко); <i>скульптура</i> – скульптурний портрет Івана Сірка (скульптор – Г. Лебединська); <i>музика</i> – «Їхали козаки» (слова – В. Момот, музика – К. Момот, виконавець – фолк-метал-гурт «Тінь сонця»), «Із полону, з-під Ізмаїлу» (слова і музика – Е. Драч), «Отаман Сірко» (слова, музика,	
25.		ГР 3	Дитинство легендарного кошового отамана, формування його характеру. Надзвичайні здібності героя. Характеристика другорядних персонажів. Міфологічний світ у повісті-фентезі.			

33.		ГР 1 ГР 2	Давня література кримли (оглядово). <i>Переказ «Фонтан сліз у Бахчисарайському палаці».</i> Зворушлива розповідь про історію кохання в переказі.		Архітектура – Ханський палац (архітектор – Омер, АР Крим, м. Бахчисарай); скульптура – скульптура «Фонтан сліз» (архітектор – Омер, мавзолей Діляри-Бікеч, АР Крим, м. Бахчисарай).	Антологія кримськотатарської поезії ХІІІ-ХХ ст. «Окрушини сонця». Ашик Омер «Любов моя, розлука й чужина». Анастасія Левкова «Ашик Омер».
34.		ГР 1 ГР 2	<i>Ашик Омер «Скажи-но, душе».</i> Доля й творчість. Вірш «Скажи-но, душе...»... (переспів О. Гончаренка) – філософський роздум про долю кримськотатарського народу. Східний колорит художнього стилю твору.	Ашикська поезія.		
35.		ГР 2 ГР 3	Кримські татари та українці в сучасній українській літературі. <i>Володимир Рутківський «Пастух Рашит»</i> (розділ із книги першої тетралогії «Джури козака Швайки»). Історична проза у творчості письменника. Розповідь про зародження запорозького козацтва в тетралогії «Джури козака Швайки» (оглядово).	Мова персонажів як засіб характеротворення.	Образотворче мистецтво – Ф. Красицький «Гість із Запоріжжя», А. Орльонов «Конотопська битва», ілюстрації до тетралогії «Джури козака Швайки» (художник-ілюстратор – М. Паленко); кіно – фрагмент д/ф «Виникнення козацтва» (д/ф «Країна: Історія українських земель»), відео «Хто такі кримські татари?», «Кримські татари. Друзі чи вороги?» (розповіді письменників Капранових).	
36.		ГР 4	«Пастух Рашит» – ідея порозуміння та взаємодопомоги українців і татар. Проблема дружби та обов'язку. Образ козака Швайки – утілення лицарства.			
37.		ГР 3	<i>Урок розвитку мовлення (усно).</i>			
РОМАНТИЗМ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ						
38.		ГР 1	Романтизм як мистецький напрям. Україна першої половини ХІХ ст. Своєрідність української поезії ХІХ ст. (оглядово).	Романтизм.	Образотворче мистецтво – В. Штернберг «Переправа через Дніпро біля Києва», Т. Шевченко «Селянська родина», І. Айвазовський «Дев'ятий вал»; К. Костанді «В люди», К. Трутовський	Т. Шевченко «Голопя», «Лілея», «Тарасова ніч». Збірка «Українські поети-романтики». Марко Вовчок «Маруся».

					«Сцена біля колодязя», К. Крижицький «Рання весна», М. Мурашко «Дніпро»; <i>музика</i> – С. Гулак-Артемовський «Запорожець за Дунаєм» (опера), М. Лисенко «Різдвяна ніч» (опера), «Тарас Бульба» (опера); <i>архітектура</i> – Володимирський собор (архітектори – І. Штром, П. Спарро, О. Беретті, м. Київ), садиба Галаганів (архітектор – П. Дубровський, с. Сокирниці Чернігівської обл.); <i>садово-паркове мистецтво</i> – парк «Олександрія» (м. Біла Церква, Київська обл.), парк «Софіївка» (м. Умань Черкаської обл.).	П. Куліш «Орися», «Огнений змії». М. Старицький «Облога Буші». І. Драч «Балади буднів». А. Качан «Журавлині луги або Купальські вогні». В. Баранов «Хата синьоока». О. Гаврош «Врятувати Тараса Шевченка». А. Бачинський «Ватага Веселих Волоцюг»
39.		ГР 2	Романтична поезія. Особливості української романтичної поезії. Фольклорні мотиви творів. Літературні угруповання поетів-романтиків, їхній творчий доробок (<i>оглядово</i>). Михайло Петренко «Дивлюсь я на небо». Романтична пісенна лірика автора. Втілення мрій і поривань особистості в образній картині вірша. Засоби художньої виразності у творі.	<i>Трискладові віршові розміри (дактиль, амфібрах, анапест).</i>	<i>Образотворче мистецтво</i> – портрет-реконструкція М. Петренка (художник – О. Чередниченко), І. Галан «Дивлюсь я на небо»; <i>музика</i> – «Дивлюсь я на небо» (слова – М. Петренко, музика – В. Заремба, Л. Александрова).	

40.		ГР 2	Жанр балади в літературі романтизму. <i>Тарас Шевченко «Причинна».</i> Рання творчість поета. Композиція, сюжет, поетика балади «Причинна».	Балада, алітерація, асонанс.	Образотворче мистецтво – М. Бурачек «Реве та стогне Дніпр широкий»; музика – «Реве та стогне Дніпр широкий» (слова – Т. Шевченко, музика – Д. Крижанівський); театр – п'єса «Реве та стогне Дніпр широкий» (режисери – Л. Болобан, Л. Предславич); кіно – анімаційний фільм «Причинна» (режисер – А. Щербак).	
41.		ГР 3	Жанрові особливості балади «Причинна». Риси романтизму в творі.			
42.		ГР 1	Сучасні українські балади. <i>Богдан Гура «Балада про мальви».</i> <i>Анатолій Матвійчук «Кленова балада».</i>			
43.		ГР 3	Популярність жанру балади в сучасній художній літературі.			
44.		ГР 2	Урок виразного читання.			
45.		ГР 1	Традиції романтизму в українській прозі XIX століття (оглядово). <i>Микола Гоголь «Сорочинський ярмарок» (скорочено).</i> Біографічний нарис про письменника. Україна у творчості митця. Етнографічне тло твору.	Романтичний герой, пейзаж у романтизмі, містичне в літературі.	Образотворче мистецтво – В Штенберг «Ярмарок в Україні», С. Якутович «Сорочинський ярмарок», В. Бараненко «На ярмарок», «Сорочинський ярмарок»; театр – мюзикл-концерт «Сорочинський ярмарок» (режисер – Ю. Кочевенко, слова – О. Вратарьов, музика – О. Злотник)	
46.		ГР 3	Проблематика, система образів «Сорочинського ярмарку».			
47.		ГР 3	Риси романтичного стилю у повісті «Сорочинський ярмарок».			
48.		ГР 2	Урок позакласного читання.			
РЕАЛІЗМ В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ТА ПРОЗІ						
49.		ГР 1	Реалізм як мистецький напрям. Україна у другій половині XIX ст. Особливості	Реалізм, реалістичний		С. Руданський «Співомовки».

			українського реалізму (оглядово).	герой, пейзаж у реалізмі.		Марко Вовчок «Козачка» Б. Грінченко «Каторжна», «Батько та дочка».
50.		ГР 2	Реалістична поезія. Реалізм в українській поезії XIX ст., його особливості (оглядово). <i>Павло Грабовський «Я не співець чудовної природи...».</i> Короткий нарис життя і творчості письменника. Роль художнього слова в житті особистості, розкриття поняття прекрасного з позицій реалізму у вірші.		Образотворче мистецтво – В. Чебаник «Портрет Павла Грабовського».	
51.		ГР 2	Проза реалізму. Іван Нечуй-Левицький «Микола Джеря» (скорочено). Коротко про письменника. Повість-хроніка «Микола Джеря». Сюжет і композиція.	Соціально-побутова повість.	Образотворче мистецтво – В. Тропінін «Українець», ілюстрації до повісті «Микола Джеря» (художники – О. Лисенко, В. Полтавець); скульптура – пам’ятник Нимидорі (с. Стеблів Черкаської обл.)	
52.		ГР 3	Соціально-побутова проблематика твору.			
53.		ГР 3	Образ гордого й сміливого українця-бунтаря.			
54.		ГР 3	Риси реалізму в повісті.			
55.		ГР 2	Україна XIX століття в сучасній літературі. Петро Яценко «Нечуй. Немов. Небач» (скорочено). Історична епоха в творі.	Кінороман.	Образотворче мистецтво – Navas PR Kyiv проєкт «ЛітДвіж»; музика – гурт «Антитіла» (композиція «Кіно»).	
56.		ГР 3	Постаті історичних осіб у кіноромані.			
57.		ГР 3	Реальне та фантастичне у творі.			
58.		ГР 4	Урок розвитку мовлення (письмово).			
3 УКРАЇНСЬКОЇ ДРАМАТУРГІЯ XIX СТОЛІТТЯ						
59.		ГР 1 ГР 2	Своєрідність української драматургії XIX століття (оглядово). Жанрова специфіка, особливості конфліктів, сюжетів та образної системи драматичних творів XIX ст. Григорій Квітка-Основ’яненко «Сватання на Гончарівці» (скорочено).	Драматургія , театр.		Тарас Шевченко «Назар Стодоля». Іван Карпенко-Карий «Сто тисяч». Збірка п’єс сучасних драматургів «Дощ в акваріумах площ».

66.		ГР 1 ГР 2	Художні твори літератури рідного краю (за вибором учителя). Ознайомлення із доступними для сприйняття й спорідненими тематично із вивченими в II семестрі літературними творами письменників-земляків. <i>Діагностувальна робота за II групою навчальних результатів.</i>		Твори мистецтва рідного краю.	
НАЙЦІКАВІШЕ З ЛІТЕРАТУРНИХ НОВИНОК						
67.		ГР 2 ГР 3	Із сучасної української літератури (твори для читачів-підлітків за вибором учителя та учнів). <i>Діагностувальна робота за III групою навчальних результатів.</i>		Твори сучасного українського мистецтва.	
УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИВЧЕНОГО						
68.		ГР 3 ГР 4	Презентація та захист творчих проєктів.	<i>Повторення понять теорії літератури.</i>		
69.		ГР 4	Узагальнення та систематизація вивченого в II семестрі навчального матеріалу. <i>Діагностувальна робота за IV групою навчальних результатів.</i>			
70.		ГР	Підсумковий урок.			